Fylkesmannen i Nordland

Vår dato:	Vår ref:
04.10.2019	2019/5696
Deres dato:	Deres ref:
30.08.2019	19/12518

Fauske kommune
Postboks 93
8201 Fauske

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 5468

Høringsuttalelse - kommunale retningslinjer for behandling av søknad om bruk av snøskuter - Fauske

Fylkesmannen viser til kommunens høring av forslag til kommunale retningslinjer for behandling av søknader om bruk av snøskuter.

Retningslinjene sier noe om hvordan søknader om tillatelse til motorferdsel i utmark skal behandles. Det framgår av kapittel 1 om formål, at retningslinjene skal informere søkere om gjeldene regelverk samt krav til søknaden og saksbehandlingen. Videre at de skal være til faglig støtte for gode politiske og administrative beslutninger.

Innledningsvis vil vise til rundskriv T-1/96 som sier følgende om kommunale retningslinjer:

«*Det forekommer at en kommune i kommuneplansammenheng gir nærmere retningslinjer for hvordan dispensasjonssøknader skal behandles, f.eks. søknader etter nasjonal forskrifts §§ 5 eller 6, jf. § 7 om vilkår. Det er i og for seg ikke noe i veien for å gi slike retningslinjer til informasjon om hva slags dispensasjonspraksis kommunen vil legge seg på. Slike retningslinjer vil kunne forenkle kommunens behandling av enkeltsøknader. Det er imidlertid grunn til å være oppmerksom på at retningslinjene ikke må være i strid med regelverket – bestemmelser i motorferdselloven/nasjonal forskrift vil gjelde direkte og gå foran denne typen retningslinjer. Enhver dispensasjonssøknad må således vurderes konkret og avgjøres på grunnlag av gjeldende nasjonale regler, slik at eventuelle kommunale retningslinjer i tilfelle bare vil ha informasjonsverdi for søkeren.*»

Vi vil presisere at alle søknader om motorferdsel i utmark må behandles etter motorferdsellov- og/eller forskrift. En søknad kan for eksempel ikke avslås bare under henvisning til kommunens retningslinjer.

Nedenfor har vi knyttet kommentarer til noen konkrete kapitler og punkter.

Kapittel 2. Virkeområde

I pkt. 2.1 står det at retningslinjene gjelder for motorisert ferdsel med snøskuter i utmark i Fauske og at de utfyller bestemmelser gitt i motorferdselloven og nasjonal forskrift. I pkt. 2.2 står det at begrepet motorferdsel omfatter her bruk av alle slags motordrevne kjøretøy på vinterstid, som er beregnet for transport av personer eller gods. Det er altså avvik mellom de to punktene og dermed uklart om retningslinjene gjelder for kun snøskuter eller også for andre motordrevne kjøretøy på vinterstid. Dette bør endres slik at det er entydig hva som er retningslinjenes virkeområde. I og med at retningslinjene bl.a. omtaler forskriftens § 6, regner vi med at det er mest hensiktsmessig at retningslinjene ikke er avgrenset til kun å omhandle snøskuter, men også andre motordrevne kjøretøy på vinterstid som f.eks. ATV med belter.

Etter det vi kan se, tar retningslinjene for seg kjøring som krever tillatelse etter forskrift om motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag. Det vil si saker som behandles med hjemmel i forskriftens § 5, § 5a, § 5b og § 6, samt evt. vilkår fastsatt med hjemmel i § 7. Dersom kommunen også ønsker å regulere kjøring på vinterføre som kan skje direkte med hjemmel i forskriftens § 3, må dette gjøres gjennom fastsetting av lokal forskrift, jf. forskriftens § 3 annet ledd.

Kapittel 9 Forskriftens § 5 første ledd bokstav b

Pkt. 9.6 er etter vår mening vanskelig å forstå. Det står at tillatelser til besøkskjøring for varige funksjonshemmede kan gis til personer som har fått innvilget søknad iht. § 5, 1. ledd bokstav b. Men slik tillatelse til besøkskjøring vil i seg selv kreve tillatelse etter nettopp denne bestemmelsen.

Dersom dere ønsker å omtale denne bestemmelsen i retningslinjene anbefaler vi at dere tar utgangspunkt i veiledningen på miljøkommune.no: «*Behovet for transporten må avveies mot de skader og ulemper den vil føre til, og det bør settes vilkår. I avveiningen må det legges vekt på den særstilling funksjonshemmede står i med hensyn til transportbehov.*»

Etter vår vurdering bør det for eksempel settes vilkår om konkret kartfestet løypetrasé til bestemte steder og begrensninger i antall turer.

Kapittel 10 Forskriftens § 5 første ledd bokstav c

Avstand til brøytet vei

Pkt. 10.1 omhandler måling av avstand i forbindelse med transport til hytte som ligger mer enn 2,5 kilometer fra brøyta vei. Dere skriver at kjøreavstand skal måles fra nærmeste brøyta vei/ parkeringsplass, at måling i avstand gjøres i kart (ikke luftlinje) og at målt lengde ganges med en faktor på 1,2 for å få en avstand som ligger nært opp mot faktisk lengde. Det står at «måling i kart skjer der en naturlig ville gått på ski i terrenget».

Når det gjelder avstandskravet på 2,5 kilometer, så har Klima- og miljødepartementet i brev av 3. juli 2018 presisert at kommunene har et skjønn i valg av målemetode for å fastsette avstanden mellom hytte og brøytet bilvei. Kommunene er ikke bundet til å måle avstanden i luftlinje. Det avgjørende for om tillatelse kan gis er om den *reelle avstanden* mellom hytte og brøytet bilvei er over 2,5 km. Dette vil si den korteste, men likevel praktisk aktuelle stien eller traseen som hytteeier kan bruke mellom hytta og bilveien. Dersom denne er over 2,5 km, og det ikke er mulig å leie transport, har kommunen hjemmel til å gi tillatelse. Departementet har også bemerket at hytteeier ikke har krav på å få tillatelse selv om avstanden er over 2,5 km. Dette er opp til kommunen å bestemme.

Miljødirektoratet har i sin veiledning på miljøkommune.no presisert at dersom topografien tilsier at det blir helt urimelig å legge luftlinje til grunn for måling av avstand, for eksempel fordi terrenget er alt for bratt, eller man må gå rundt et stort fjell eller en innsjø, blir det lengden på den aktuelle

traseen som blir avgjørende. Det vil i slike tilfeller være *den aktuelle stien eller traseen for å ta seg frem uten motoriserte kjøretøy* som skal måles.

Kommunen skal vurdere hvilke traseer søker har mulighet til å ta seg frem til hytta på, uten bruk av motorisert kjøretøy, og vurdere om den reelle avstanden mellom hytte og brøytet bilveg er over 2,5 km. Det må gjøres en konkret vurdering i den enkelte saken, og vi mener derfor at retningslinjene ikke kan binde saksbehandler til målemetode eller faste omregningsfaktorer.

I retningslinjene skriver dere at kjøreavstand skal måles fra nærmeste brøyta vei/ parkeringsplass. Vi vil presisere at det framgår av ordlyden i bestemmelsen at avstanden skal måles mellom hytte og nærmeste brøytete bilveg. Vi legger til grunn at bestemmelsens ordlyd må forstås bokstavelig. Det vil si at det ikke kan tas utgangspunkt i parkeringsplass når avstanden skal måles.

Varighet, omfang og bruk av vilkår

Formålet med motorferdselloven er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen. Videre står det i formålsparagrafen til nasjonal forskrift at all motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet og mennesker.

For å ivareta formålene med motorferdselregelverket på en tilfredsstillende måte mener Fylkesmannen at det i de fleste tilfellene er nødvendig å stille konkrete vilkår knyttet til dispensasjoner, som konkret kartfestet løypetrasé, begrensninger i antall turer og begrensninger i antall dager og tidspunkt på døgnet.

I pkt. 10.2 står det at tillatelser gis med inntil 5 års varighet. Vi vil i den sammenheng vise til at det i rundskriv T-1/96 framgår at det ikke bør gis tillatelse til hyttekjøring for mer enn en sesong om gangen. Dette gjelder særlig i områder som er egnet for leiekjøring og der slike ordninger må forventes opprettet.

I rundskrivet anbefales det også at tillatelser *begrenses til et fåtall turer*, noe kommunen ikke har sagt noe om i retningslinjene. Hyttekjøring med hjemmel i forskriftens § 5 første ledd bokstav c er ansett som et kurant formål så fremst vilkårene er oppfylt. Derfor gis det et stort antall slike tillatelser i Fauske og mange andre kommuner i fylket. For å oppfylle formålet med motorferdselregelverket, bør kommunen vurdere om det skal settes begrensinger i antall turer for transport av utstyr og bagasje til hytter.

Pkt. 10.3 fastslår at ren persontransport ikke er tillatt etter forskriftens § 5 første ledd bokstav c, men at personer kan sitte på i forbindelse med transport av bagasje og utstyr dersom dette ikke medfører ekstra kjøring. Dette er i samsvar med gjeldende regelverk. For at retningslinjene skal ha best mulig nytteverdi som informasjon og saksbehandlerstøtte, anbefaler vi at det tas inn et punkt om at bagasje og utstyr må ha et omfang utover det som en med rimelighet kan bære med seg.

Kapittel 12. Forskriftens § 6 – tillatelse ved særlige behov for transport med snøskuter

I pkt. 12.1 er det i første setning sagt at bestemmelsen skal fange opp spesielle tilfeller for behov for snøskutertransport. Fylkesmannen vil imidlertid presisere at forskriftens § 6 ikke er avgrenset til å kun gjelde snøskuter, men også andre motordrevne kjøretøy. Kommunen bør derfor vurdere om det er ønskelig at retningslinjene avgrenses til søknader som gjelder bruk av snøskuter.

I retningslinjene er noen av vilkårene for å kunne gi tillatelse etter forskriftens § 6 omtalt, men ikke alle. Det er i forskriften § 6 fastsatt følgende: «*I unntakstilfelle kan kommunestyret – eller annet*

folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 - § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum»

Bestemmelsen i forskriftens § 6 om unntakstilfelle skal vurderes strengt. Følgende betingelser må altså være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

a) Søkeren må påvise et særlig behov.
b) Behovet må ikke knyttes til turkjøring.
c) Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte.
d) Behovet må vurderes opp mot mulige skader og ulemper og ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

I retningslinjene er det tatt inn to eksempler hvor gis signaler om at det kan gis tillatelse etter § 6:

1. Tillatelse til henting av vatn under opphold på hytta.
2. Tillatelse pga. alder eller midlertidig sykdom /bevegelseshemmet dokumenteres ved legeerklæring der behovet fremkommer.

Fylkesmannen vurderer at det i retningslinjene ikke kan stå at det kan gis tillatelse til henting av vann under opphold på hytte. Det følger av rundskriv T-1/96 pkt. 7.3.2 at bestemmelsen er ment å fange opp spesielle tilfeller. Vannhenting kan generelt ikke anses som noe spesielt tilfelle, da et slikt behov vil kunne anføres av mange hytteeiere. Det vil normalt være et formål som også kan dekkes på annen måte.

Når det gjelder eksempel to om midlertidig sykdom/ bevegelseshemmede, så viser vi til miljøkommune.no hvor det står at «*bevegelseshemmede/ funksjonshemmede er en gruppe som har større behov for motoriserte framkomstmidler, og må gis større muligheter enn andre til å bruke slike. De kan således ha et særlig behov for motorferdsel etter nasjonal forskrift § 6 om unntakstilfelle. Om den enkeltes bevegelseshemning er av en slik art at det foreligger et særlig behov, må vurderes i hvert enkelt tilfelle. I denne forbindelse kan det være aktuelt å legge vekt på legeerklæring.*

I en vurdering må det legges vekt på graden av funksjonshemming / bevegelseshemning og hva slags kjøring det søkes om. Det kan gis tillatelse til transport til bestemte steder etter en nærmere vurdering, for eksempel hytte eller utfartssted, men man bør være restriktiv med å tillate kjøring utover dette.»

Vi vil presisere at det i vurderingen og begrunnelsen ikke er tilstrekkelig å kun vise til at det er sendt inn legeerklæring. Kommunen må gjøre selvstendige vurderinger om hvorvidt vilkårene for å kunne innvilge dispensasjon er oppfylt.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen

Torfinn Sørensen
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent